

GETTO

Niemiecki starosta Wendler zarządził utworzenie 9 kwietnia 1941 żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej w Częstochowie. 17 kwietnia 1941 na wylotach ulic stanęli policjanci żydowscy, a mieszkańcy znaleźli się w pułapce.

THE GHETTO

On April 9, 1941, German Mayor Wendler announced the establishment of a Jewish quarter in Częstochowa. On April 17, 1941, Jewish police officers surrounded the ghetto and the inhabitants found themselves trapped.

ZARZĄDZENIE

Na podstawie rozporządzenia Generalnego Gubernatora z 26. X. 1939 r. (Dz. Rozp. G. G. str. 8) - **obowiązani są** wszyscy mieszkańcy miasta, którzy ukończyli 15 rok życia z wyłączeniem Niemców, przynal. do Nar. Niem. i cudzoziemców zaopatrzyć się w karty rozpoznawcze, wystawione przez mój urząd.

Żydzi i cygani obowiązani są do posiadania Karty rozpoznawczej nawet jeżeli posiadają obywatelstwo niemieckie.

Wnioski o wystawienie kart rozpoznawczych należy składać osobiście na urzędowym formularzu w godzinach od 8 - 15:

a) dla nie żydów w biurze przy ul. Al. Wolności Nr. 20

b) dla żydów w biurze przy ul. N. Maryi Panny Nr. 12.

Do wniosku należy dołączyć dowód tożsamości (metryka urodzenia, świadectwo ślubu, legitymacja urzędowa i t.p.), 2 fotografie nieretuszowane w przepisanej wielkości.

Przy zgłoszeniu należy uiścić opłatę w kwocie zł. 4.

Przyjmowanie wniosków na karty rozpoznawcze odbywać się będzie według niżej zamieszczonego planu:

Mieszkańcy, których nazwiska rozpoczynają się od litery:	Obowiązani są zgłosić się w dniach: (z wyjątkiem świąt i niedziel)
A, B, C, D, E, F, G, H, I, J,	od 1. XII. do 31. XII. 1941 roku
K, L, Ł, M, N, O, P,	od 1. I. do 31. I. 1942 roku
R, S, Sz, T, U, W, Z, Ż,	od 1. II. do 28. II. 1942 roku

Terminy wydawania kart rozpoznawczych zostaną ustalone osobnym ogłoszeniem.

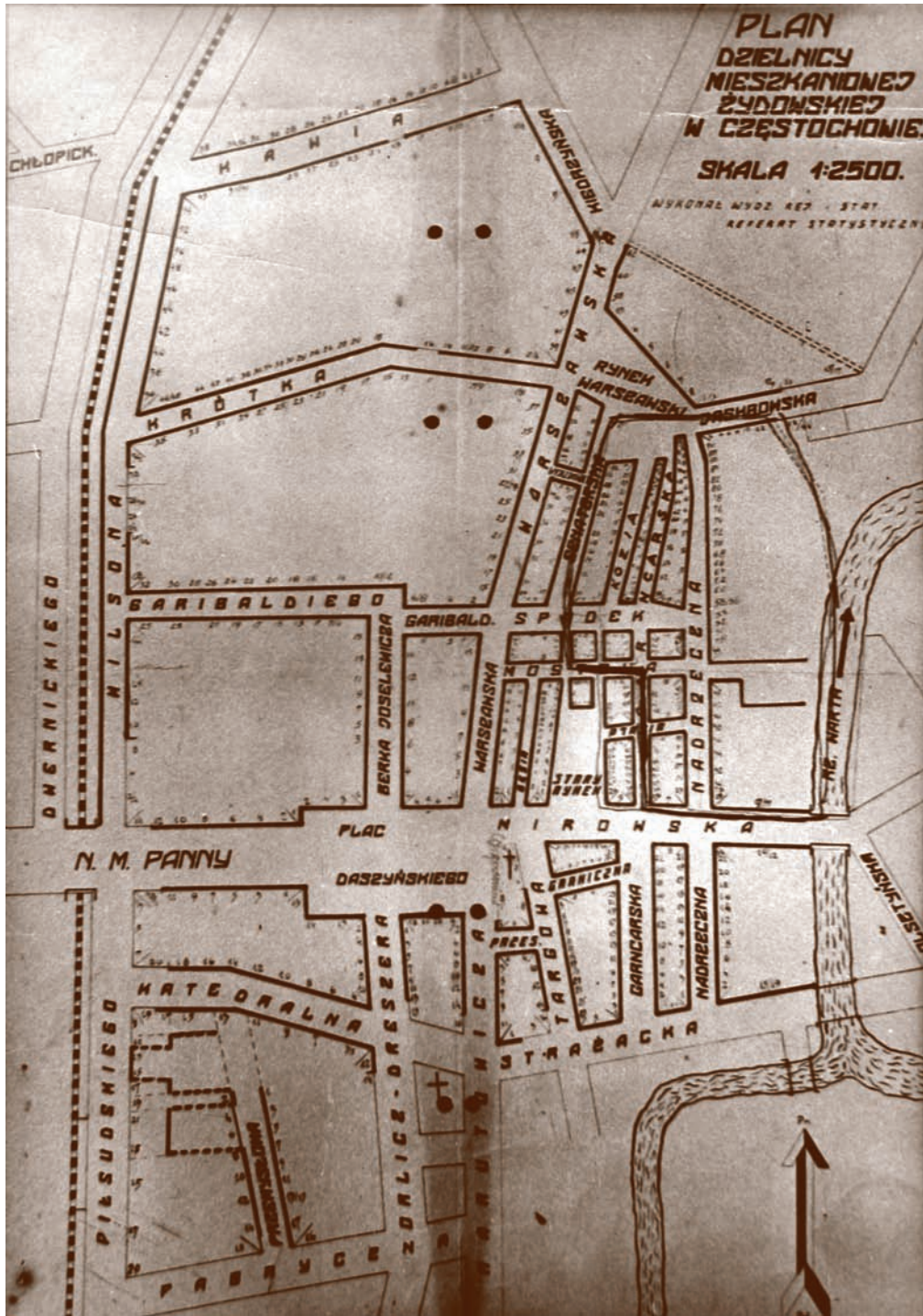
Częstochowa, dnia 18 listopada 1941 r.

Starosta Miejski

Zarządzenie Starosty Miejskiego dotyczące posiadania kart rozpoznawczych z roku 1941 (plakat)
City Mayor order requiring identification cards, 1941 (poster)

zb. APCz

Plan getta w Częstochowie
 Plan of the ghetto in Częstochowa
 zb. ŻIH

Dom w getcie
Home in the ghetto
zb. ŻIH

Dwaj mężczyźni przy ul. Nadrzecznej 36
Two men at 36, Nadrzeczna Street
zb. ŻIH

Sprzedawcy w getcie, 1942
Hawkers in the ghetto, 1942
zb. YV

Ludzie przy ul. Garncarskiej 61
People at 61, Garncarska Street
zb. ŻIH

1 2
Częstochowa, dnia 11 lipca 1942 roku.

..dz. 406/42

Do

Prezydjum Rady Starszych

w miejscu

Stosownie do zarządzenia Pana Hauptmana Degenhaarda, Komendanta der Schutzpolizei z dnia 10 lipca 1942 roku - należy od zaraz pomalować na biało :

1. Krawężniki u wylotów wszystkich ulic, oraz krawężniki u skwer na terenie całej dzielnicy żydowskiej, tak aby były widoczne w nocy dla przechodniów.

2. Narożniki domów tak z jednej jak i z drugiej strony ulicy na wysokości do 2 mtr,

3. Na skrętach ulic pomalować bierniki, aby były widoczne dla wszelkich pojazdów w nocy.

4. Po obu stronach wejścia do suteryn od strony chodników, pomalować, aby były widoczne dla przechodniów.

5. Stopnie wystające na chodnikach pomalować z obu stron, aby były widoczne dla przechodniów.

6. Część skweru Nr.2 na Ostring, należy skopać i obsiać trawą

Mojmestorica
Kierownik Służby
Kierownik i Członek

Dyrektywa Żydowskiej Służby Porządkowej z 11 lipca 1942 roku, tuż przed likwidacją getta
Directive of Jewish Police shortly prior to the liquidation of the ghetto, July 11, 1942

zb. APCz

Służba Porządkowa (policja żydowska) częstochowskiego getta
Jewish Police in the Częstochowa ghetto
zb. ŻIH

Żydowski chłopiec przy ul. Nadrzecznej 35
A Jewish boy at 35, Nadrzeczna Street
zb. ŻIH

Stacja Opieki nad Matkami.

I - R A S T A - I

ul. F. Marji Nr. 22
Adres telegr. "Matolek"

Wydział Zaopatrzenia

L. ds. 5/41

Gzestochowa, -Dzielnica Aryjska

dnia 19.12.1941 r.

Fabryka obuwia mechanicznego "J o i n t"

NEW-YORK.

za pośrednictwem Rady Starszych

w Gzestochowie.

Petując z podziękowaniem odbiór 75 par obuwia amerykańskiego, przekazane nam celem bezpłatnego rozdania wśród bonyh-żydowskich Matełek, mamy zaszczyt zakomunikować iż przez kilka miesięcy próbowa-
liśmy dopasować wspomniane trzewiki licząc szczerze na to, że bony po-
tentem, lecz ani jedna para niestety nie nadawała się na
nogi robotnicze.

Nie chcąc obciążać Ws. Panów kosztami swrotnej przesyłki obuwia,
wydalimy polecenie naszemu magazynierowi, p. Brotbarowi, aby wspólnie
przygotowane przez Ws. Panów trzewiki rozsprzedał między członkami oraz
urzędnikami Rady, jak również niektórym funkcjonariuszom Z.S.P.

Rozsprzedane w cenie 250 zł. trzewiki zostały dokładnie dopaso-
wane i w noszeniu okazały się bardzo wygodne, a szczególnie ładnie pre-
zentują się na niestety całych jessze nagaach Preseza Rady oraz na
niekiedyhanie sgrabnych "girach" biednego Dra Swensteina.

W oczekiwaniu dalszych transportów prosimy uprzejmie P.T. firmę
o łaskawe nadwołanie również damskiego obuwia, ponieważ nasi biedni
członkowie Rady mają żony i córki, którym obuwie firmy "Joint" również
bardzo się podoba.

Na łączanie chętnie służymy numerami obuwia, nadesłanego przez
wspomnianych członków rodzin.

Z naleśnym szacunkiem i powaśaniem

Stacja Opieki nad Matkami
Wydział Zaopatrzenia.

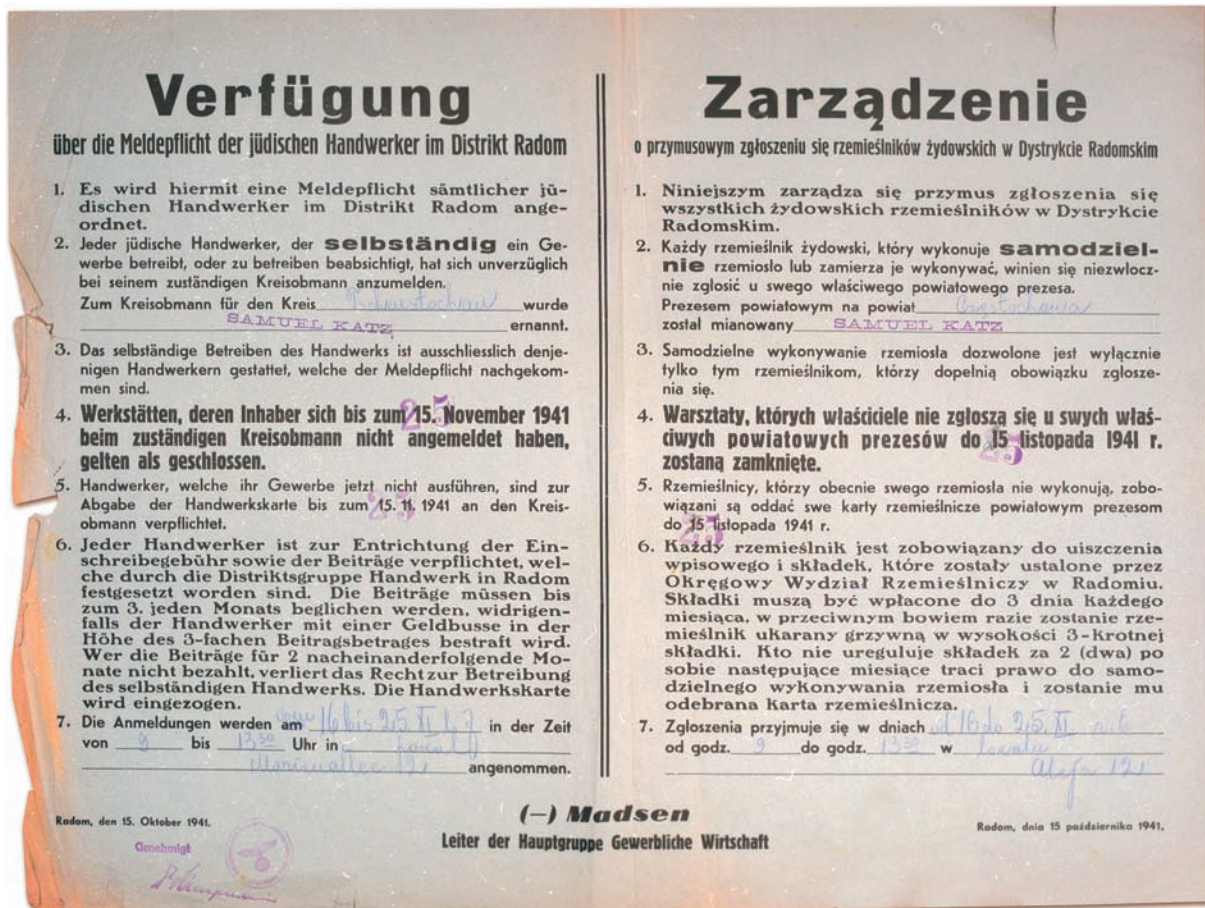
Wzlynelo dnia 19 12 1941

15 937

Zalawiono

„Rasta”, nielegalna gazetka wydawana w getcie przez opozycję do Rady Starszych
“Rasta”, the underground paper published in the ghetto in opposition to the Jewish Council
zb. ŻIH

Niemieckie zarządzenie z 15 października 1941 roku o przymusowym zgłoszeniu się rzemieślników żydowskich w dystrykcie radomskim

German announcement dated October 15, 1941 ordering the registration of all Jewish craftsmen in the Radom District
zb. APCz

Kondukt pogrzebowy w getcie, rok 1941
Funeral procession in the ghetto, 1941
zb. ŻIH

<h2 style="text-align: center; text-decoration: underline;">Bekanntmachung</h2> <p>Betrifft: Festsetzung der Sperrstunde.</p> <p>Im Nachgang zu meiner Bekanntmachung vom 16. 6. 42 bestimme ich folgendes:</p> <p style="text-align: center;">§ 1.</p> <p>Die Sperrstunde für Nichtdeutsche bleibt bis auf weiteres, wie folgt festgesetzt:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>1. für Polen von 23 bis 5 Uhr,</u> <u>2. für Juden von 21 bis 5 Uhr.</u> <p style="text-align: center;">§ 2.</p> <p>Die Polizeistunde für die nichtdeutschen Gaststätten bleibt bis auf weiteres auf 22,30 festgesetzt.</p> <p style="text-align: center;">§ 3.</p> <p>Wer das Stadtgebiet während der Sperrstunde ohne Passierschein betritt, wird im Verwaltungsstrafverfahren bestraft. Das gleiche gilt für die Verletzung der für Gaststätten festgesetzten Polizeistunde.</p> <p style="text-align: center;">Der Stadthauptmann Dr. Franke</p>	<h2 style="text-align: center; text-decoration: underline;">Ogłoszenie</h2> <p>Dotyczy: Ustalenia godziny policyjnej.</p> <p>W uzupełnieniu mojego ogłoszenia z dnia 16. 6. 42, zarządzam co następuje:</p> <p style="text-align: center;">§ 1.</p> <p>Godzina policyjna dla ludności nie-niemieckiej pozostaje aż do odwołania:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>1. dla Polaków od godziny 23 do 5,</u> <u>2. dla żydów od godziny 21 do 5.</u> <p style="text-align: center;">§ 2.</p> <p>Godziną policyjną dla nie-niemieckich restauracji pozostaje aż do odwołania - 22,30.</p> <p style="text-align: center;">§ 3.</p> <p>Kto przebywać będzie na terenie miasta poza godziną policyjną bez przepustki, zostanie ukarany w drodze karno-administracyjnej. To samo odnosi się do naruszenia godzin policyjnych, ustalonych dla restauracji.</p> <p style="text-align: center;">Starosta Miejski Dr. Franke</p>
--	---

Druck: „Kurier Opatowski“

Niemieckie ogłoszenie o zmianie godziny policyjnej dla ludności nieniemieckiej, 1942
 German announcement changing the curfew for the non-German population, 1942
 zb. APCz

<h2 style="text-align: center; text-decoration: underline;">BEKANTMACHUNG</h2> <p>Betrifft: Beherbergung von geflüchteten Juden.</p> <p>Es besteht Anlass zu folgendem Hinweis: Gemäss der 3. Verordnung über Aufenthaltsbeschränkungen im Generalgouvernement vom 15. 10. 1941 (VO. Bl. GG. S. 595) unterliegen Juden, die den jüdischen Wohnbezirk unbefugt verlassen, der Todesstrafe.</p> <p>Gemäss der gleichen Vorschrift unterliegen Personen, die solchen Juden wissentlich Unterschlupf gewähren, Beköstigung verabfolgen oder Nahrungsmittel verkaufen, ebenfalls der Todesstrafe.</p> <p>Die nichtjüdische Bevölkerung wird daher dringend gewarnt:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>1.) Juden Unterschlupf zu gewähren,</u> <u>2.) Juden Beköstigung zu verabfolgen,</u> <u>3.) Juden Nahrungsmittel zu verkaufen.</u> <p style="text-align: center;">Der Stadthauptmann Dr. Franke</p>	<h2 style="text-align: center; text-decoration: underline;">OGŁOSZENIE</h2> <p>Dotyczy: przetrzymywania ukrywających się żydów.</p> <p>Zachodzi potrzeba przypomnienia, że stosownie do § 3 Rozporządzenia o ograniczeniach pobytu w Gen. Gub. z dnia 15. X. 1941 roku (Dz. Rozp. dla GG. str. 595) żydzi, opuszczający dzielnicę żydowską bez zezwolenia, podlegają karze śmierci.</p> <p>Według tego rozporządzenia, osobom, które takim żydom świadomie udzielają przytułku, dostarczają im jedzenia lub sprzedają artykuły żywnościowe, grozi również kara śmierci.</p> <p>Niniejszym ostrzega się stanowczo ludność nieżydowską przed:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>1.) udzielaniem żydom przytułku,</u> <u>2.) dostarczaniem im jedzenia,</u> <u>3.) sprzedawaniem im artykułów żywnościowych.</u> <p style="text-align: center;">Der Stadthauptmann Dr. Franke</p>
---	---

Tschenschau, den 24. 9. 42. Częstochowa, dnia 24. 9. 42.

Niemieckie ogłoszenie z 24 września 1942 przypominające, że pomoc Żydom karana jest śmiercią
 German announcement warning that the punishment for helping Jews is death, September 24, 1942
 zb. APCz